

A U T O R E F E R A T

1. Imię i nazwisko: Marek Stefankiewicz

2. Posiadane stopnie i tytuły

1982 – tytuł magistra sztuki w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie na Wydziale Wychowania Muzycznego

2012 – stopień doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej *dyrygentura* nadany przez Radę Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej, Rytmiki i Tańca Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Tytuł rozprawy: „Muzyka popularna międzywojennej Warszawy jako inspiracja muzycznego opracowania spektaklu telewizyjnego *Warszawa*“

3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych i dydaktycznych

01.10.2003r. – do chwili obecnej – Wydział Artystyczny – Instytut Muzyki, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, st. wykł., kier. Jazz i Muzyka Estradowa

01.10. 2009r. – do chwili obecnej- Wydział Aktorski, Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, adiunkt na Wydziale Aktorskim, kier. Aktorstwo Teatru Muzycznego

Podsumowując kolejny etap mojego życia zawodowego przywołuję z pamięci fakty i wydarzenia , które zaważyły na kierunku mojej działalności artystycznej. Pierwsze kontakty z muzyką „improvizowaną“ o rodowodzie bluesowym i popowym zaowocowały podczas lat szkolnych (PSM IIst. w Lublinie). W tym mieście dokonałem swoich pierwszych autorskich nagrań dla rozgłośni Polskiego Radia wraz z założonym przeze mnie zespołem „Full Trio“. Te pierwsze próby grania muzyki będącej połączeniem jazzu, bluesa, popu, rzuciły nowe światło na pojmowanie muzyki i wzajemnego przenikania się elementów harmonii muzyki poważnej z inną rytmiką i instrumentacją. Coraz większe emocje wzbudzały we mnie nagrania z muzyką *Franka Zappy, Blood , Sweat & Tears, Toto*. Odkrywałem na nowo dzieła Gershwina, Coplanda, Weila - kompozytorów, którzy muzyczne właściwości jazzu, takie jak rytm, harmonia czy instrumentacja zawarli w swoim muzycznym *credo*. Niezwykle ważnym doświadczeniem artystycznym było zetknięcie się z pracą w radiowych studiach nagrań. Będąc jeszcze studentem AMiFC w Warszawie w latach 80-tych zetknąłem się jako instrumentalista – pianista z bogactwem różnorodnych form muzyki klasycznej, rozrywkowej, muzyki radiowej, telewizyjnej, teatralnej, filmowej i musicalowej. Podstawowymi instytucjami z którymi rozpocząłem stałą współpracę i prowadzę ją do dzisiejszego dnia było Polskie Radio i Telewizja Polska. To właśnie w nagraniowych studiach radiowych mogłem realizować swoje wizje artystyczne jako pianista, kompozytor, aranżer i kierownik muzyczny wielu programów muzycznych – radiowych i telewizyjnych. Ten rozdział w mojej pracy artystycznej oceniam jako nieustający proces rozwoju zawodowego i poszukiwań inspiracji twórczych. O wyborze mojej drogi artystycznej zdecydowały trdycje rodzinne, wychowawcy, a także środowisko, w którym pojawiły się wybitne osobistości ze świata kultury muzycznej. Odpowiadając na pytanie „kim jestem i jak jestem postrzegany“ użyłbym określenia „ muzyk u n i w e r s a l n y“ . Takie pojęcie zobowiązuje mnie do potwierdzenia wszechstronnych dokonań w dziedzinie

uprawiania i tworzenia sztuki muzycznej. Pedagogom mojej uczelni zawdzięczam wiedzę i bogate doświadczenie na polu współpracy z zespołami wokalnymi i instrumentalnymi. Przynajmniej w pracy zespołowej kształtowała się moja osobowość artystyczna, wrażliwość na walory brzmieniowe i wyrazowe zespołów wokalny - instrumentalnych. Doświadczenia w pracy studyjnej uświadomiły mi, jak ważna jest wyobraźnia dźwiękowa, wrażliwość emocjonalna i precyzja wykonania. Sztuka, dzięki różnorodnym odcieniom kolorystycznym istnieje po to aby wzbudzać emocje. Szczególnym fenomenem jest sztuka muzyczna w połączeniu ze sztukami wizualnymi. Poszukiwanie spójności jaką można osiągnąć w muzyce telewizyjnej, teatralnej i filmowej to wyzwanie, z jakim przyszło mi się zmierzyć podczas mojej dotychczasowej działalności wykonawczej i twórczej. Kiedy po raz pierwszy zetknąłem się z muzyką filmową Wojciecha Kilara, Nino Roty, musicalami Andrew Lloyd Webbera oczarowała mnie kolorystyka dźwiękowa uzyskiwana poprzez różnorodne instrumentarium w połączeniu z głosem ludzkim. Największy mój podziw wzbudziła oryginalność języka kompozytorskiego w dźwiękowym wyrażeniu uczuć, nastrojów i zdarzeń opisywanych językiem teatru i filmu. Niezwykłym wydarzeniem był dla mnie udział w spektaklach baletowych „La Dolce Vita“ z muzyką filmową E. Morricone i N. Roty, jako pianisty w zespole orkiestrowym Teatru Wielkiej Opery Narodowej w Warszawie (2001-2002). To doświadczenie potwierdziło moje przekonanie o tym, jak istotny jest wyraz emocjonalny muzyka i prawda s t y l i s t y - c z n a w przekazie muzycznym. W improwizowanej muzyce jazzowej i estradowej wiąże się to z kreowaniem własnej, artystycznej sylwetki. Połączenie różnych stylistyk – muzyki poważnej, popularnej, jazzu jest obecnie dominującą tendencją w konstrukcji współczesnych form scenicznych a także koncertowych. Swój warsztat twórczy i wykonawczy doskonaliłem między innymi za granicą, podczas Berklee Seminar – kursów amerykańskiej uczelni jazzowej w Niemczech pod kierunkiem wybitnego wibrafonisty i kompozytora Gury Burtona (1993r.)

Moja wielopłaszczyznowa działalność artystyczna obejmuje dwa obszary: szeroko pojmowaną muzykę popularną – estradową i jazzową, a także różne formy syntezy muzyki poważnej i rozrywkowej. Podczas wieloletniej współpracy z wieloma solistami, orkiestrami, zespołami instrumentalnymi i wokalnymi miałem ogromną satysfakcję z możliwości rozwoju moich umiejętności jako pianista, aranżer, kompozytor i kierownik muzyczny. Możliwość łączenia tych funkcji w wielu zróżnicowanych obszarach muzyki przyniosło mi nie tylko nobilitację ale przede wszystkim inspirację do nieustannego rozwoju. Każdy twórca i wykonawca chciałby aby kształt jego dzieła artystycznego (modo di formare) zawierał znamiona autorskiej oryginalności. Tej indywidualnej kreacji starałem się poszukiwać w utworach własnych, jak też w twórczych opracowaniach – aranżacjach i instrumentacjach utworów innych kompozytorów w obszarze muzyki poważnej i popularnej. W archiwach nutowych i nagraniowych Polskiego Radia i innych instytucji kulturalnych (filharmonie, teatry) znajduje się ok. 300 pozycji wykonanych (fortepian, instr. klawiszowe), zaaranżowanych lub skomponowanych przeze mnie. Dziedzina aranżacji i instrumentacji jest szczególnie ważna w mojej drodze rozwoju artystycznego. Z ogromną satysfakcją wspominam uroczyste koncerty dla uczczenia 60 rocznicy Powstania Warszawskiego (sierpień 2004) oraz 65 rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego (wrzesień 2004), podczas których Chór Filharmonii Narodowej i połączone Orkiestry Filharmonii Narodowej i Polskiej Orkiestry Radiowej wykonały między innymi *Mszę Polską* J. Maklakiewicza w mojej instrumentacji. Koncert ten z udziałem delegacji rządowych

z całego świata transmitowany był przez światowe stacje telewizyjne. Od tych spektakularnych koncertów do chwili obecnej prowadzę artystyczną i twórczą współpracę z zespołem orkiestrowym i chóralnym Filharmonii Narodowej i Teatru Wielkiej Opery Narodowej. Sukcesem okazały się również przygotowane przeze mnie wspólne koncerty Chóru i Orkiestry Filharmonii Narodowej z solistką estradową Natalią Kukulską (premiera w grudniu 2004r.). Podobne koncerty odbywają się do dziś i są dowodem przenikania się różnych gatunków muzycznych i wykonawców o najwyższej randze artystycznej. Ważnym wydarzeniem artystycznym o randze światowej było przygotowanie i wykonanie przeze mnie koncertu otwarcia Muzeum Historii Żydów Polskich „Polin“ w Warszawie (20.10.2014r.) wraz z orkiestrą kameralną, sekcją jazzową, chórem i solistami. Koncert ten emitowany był przez światowe stacje telewizyjne i radiowe.

Od absolwenta akademii muzycznej oczekuje się wprowadzenia wiedzy i umiejętności z zakresu wszechstronności stylistycznej. Dla mnie bliższa okazała się droga ku rozwiązaniom emocjonalnym neoromantyzmu aniżeli wyzwania sonorystycznych XX wieku. W sztukach wizualnych, takich jak teatr czy film komunikat muzyczny może wywołać nowy, współczesny rodzaj emocji nawet przy użyciu eklektycznych w zasadzie środków dźwiękowych. W mojej dotychczasowej działalności artystycznej staram się łączyć muzykę popularną, jazz, folklor z elementami muzyki poważnej. Ta wielokierunkowość moich zainteresowań najpełniej odzwierciedla mój wizerunek artystyczny we współpracy z teatrem muzycznym. Przygodę z muzyką teatralną rozpocząłem w latach 90-tych jako pianista i dyrygent podczas spektakli „Amerykanin w Warszawie“ w reżyserii J. Grzegorzewskiego i M. Hacketta, opartych na muzyce G. Gershwina w warszawskim Teatrze Studio. Okres ten stał się istotnym doświadczeniem w specyficznej roli jaką pełni muzyk – osoba sceniczna jednocześnie, podczas spektaklu muzycznego. Teatr muzyczny i jego meandry specyfiki współpracy ze środowiskiem aktorskim jest dla mnie nieustającym źródłem inspiracji i do chwili obecnej stanowi podstawowy nurt w mojej działalności artystycznej. Swoją pracę doktorską oparłem również na telewizyjnym spektaklu teatralno-muzycznym „Warszawa“ w reżyserii prof. Andrzeja Strzeleckiego. W pracy tej skupiłem swoją uwagę na specyfice sztuki pianisty podczas pracy w studio nagraniowym z zespołami wokalnymi i solistami reprezentującymi najwyższy poziom sztuki aktorskiej. Wnioski jakie wysnułem są rezultatem sumy wieloletnich doświadczeń zdobytych przeze mnie w spektaklach muzycznych i podczas koncertów. Z perspektywy lat mogę stwierdzić, że każde wydarzenie sceniczne – koncert, spektakl teatralno – muzyczny, nagranie, to wciąż na nowo odkrywana paleta barw dźwięku, brzmienia nowych składów wykonawczych, niuansów współbrzmień harmonicznym, a także poszukiwanie znaczeniowych aspektów tekstów. Podzielam pogląd wybitnego dyrygenta i wiolonczelisty Nikollausa Harnoncourta o znaczeniu brzmienia dla muzycznego obrazu epoki. Abstrahując od dramaturgów współczesnych wiele scenariuszy filmowych i teatralnych sięga po tematykę minionych epok. Uważam, że (z wyjątkiem określonych wątków scenariuszowych) muzyka powinna nieść komunikat dźwiękowy „przenoszący“ widza w świat w jakim rozgrywa się akcja sceniczna. Można oczywiście podważać ten pogląd, czego zauważalnym przykładem są współczesne instrumentacje filmowych ścieżek dźwiękowych. Wielu teoretyków sztuki uważa jednak, że każdą sztukę nową cechują nie tylko nowe środki artystyczne, nowa technika wypowiedzi artystycznej, ale także nowy rodzaj emocji, jaką ta sztuka powinna wyrażać i wzbudzać u widza – słuchacza.

W kreowaniu mojej muzycznej sylwetki ogromny wpływ miała współpraca ze znakomitymi orkiestrami, zespołami kameralnymi a przede wszystkim z dyrygentami i solistami. Po ukończeniu studiów w warszawskiej Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina byłem stale współpracującym pianistą i aranżerem w Polskiej Orkiestrze Radiowej, Filharmonii Narodowej, w Studio Jazzowym Polskiego Radia, Orkiestrze Teatru Wielkiego, Orkiestrze Sinfonia Varsovia, big bandach A. Trzaskowskiego, Zb. Górnego i Alex Band, a także rozwijałem swoje umiejętności jako pianista i kierownik muzyczny telewizyjnych i radiowych programów muzycznych (Droga do gwiazd, Śpiewające fortepiany, Showtime) oraz koncertów na krajowych i zagranicznych estradach. Z zespołami orkiestrowymi i chóralnymi współpracowałem w czasie powierzonych mi nagrań studyjnych, jak również podczas koncertów i festiwali (KFPP w Opolu, MFP w Sopocie, FPA we Wrocławiu). W latach 2000-2004 pełniłem funkcję kierownika muzycznego, pianisty i dyrygenta podczas kolejnych edycji aktorskiego Festiwalu Gwiazd w Międzyzdrojach podczas koncertów galowych i towarzyszących spektakli teatralno- muzycznych. Zawsze były to wydarzenia artystyczne o najwyższej randze krajowej i zagranicznej, jak koncert z okazji przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (Bruksela 2004, EXPO 2005 (Japonia). W pracy artystycznej uczestniczę w projektach, w których wykonawcami są zarówno zawodowi muzycy, aktorzy, jak też wykonawcy z kręgu piosenki aktorskiej i estradowej. Różnorodność wykonywanego repertuaru tym bardziej determinowała mnie do pracy w kierunku swobodnego poruszania się w różnych stylach wykonawczych. Za szczególnie satysfakcjonujące uważam projekty włączenia brzmień symfonicznych i chóralnych do form popularnych: piosenki, pieśni religijnych, musicali, muzyki filmowej i teatralnej. Entuzjastycznie przyjęte były koncerty kolędowe, w których uczestniczył Chór i Orkiestra Filharmonii Narodowej pod dyrekcją prof. Henryka Wojnarowskiego i solistka Natalia Kukulska – gwiazda muzyki pop. W projekcie tym byłem wykonawcą i autorem aranżacji i instrumentacji utworów kolędowych. Coraz częściej podejmowałem się również działalności kompozytorskiej. Początkowo były to piosenki estradowe, często wykorzystywane w różnych formach scenicznych. W tych na pozór nieskomplikowanych formach muzycznych starałem się przede wszystkim skupić moją uwagę na spójności brzmieniowej instrumentacji z wokalną narracją tekstową. Wiele z takich utworów , zarówno własnych jak też przeze mnie muzycznie „wyprodukowanych“ posiada status przebojów i weszło do kanonu literatury muzyki rozrywkowej, np. „Jesteś lekiem na całe zło “ - z repertuaru Kr. Prońko, „Niech żyje bal“ – w wykonaniu M. Rodowicz, „ Co jest grane“ – w wykonaniu duetu E. Bem - A. Zaucha. Chciałbym podkreślić, że w moich kompozycjach czy też w twórczych opracowaniach już w fazie twórczej pojawia się element modelowania dramaturgii i narracji związany z indywidualną, subiektywną interpretacją tekstu przez wokalistę. Jest to wynikiem kompromisu pomiędzy indywidualnym stylem kompozytorskim a oryginalną ekspresją solistów. W utworach słowno – muzycznych wyznacznikiem mojego planu twórczego jest zawsze tekst literacki. Programowość, która jest często obecna w mojej muzyce związana jest z inspiracją literaturą - zarówno dawną (Mikołaj Rej, Konstanty I. Gałczyński, Julian Tuwim, Kazimierz Wierzyński), jak i współczesną (Agnieszka Osiecka, Jonasz Kofta, Wojciech Młynarski, Jacek Cygan). Specjalne miejsce w moim dorobku artystycznym zajmuje prof. A. Strzelecki – reżyser, wykładowca, autor wielu scenariuszy teatralnych i widowisk teatralno – muzycznych, osoba wyjątkowa poprzez fakt nadania muzyce niezwykle ważnej funkcji w autorskich projektach scenicznych W ciągu kilkunastu ostatnich lat to właśnie z prof. A. Strzeleckim stworzyliśmy wiele znaczących dzieł scenicznych :

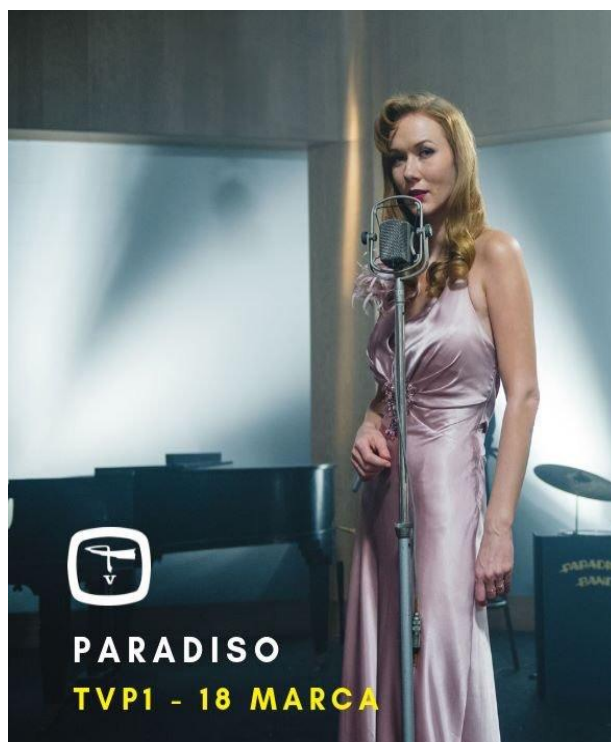
musicali (Kwiaty we włosach, Chopin w Ameryce, Pianista Warszawy), spektakli Teatru TV (Czerwone Komety, Warszawa, Paradiso), spektakli teatralno – muzycznych (Film, Parawan) i wiele innych form koncertowych w których byłem autorem i wykonawcą warstwy muzycznej.

4. DZIEŁO ARTYSTYCZNE

W oparciu o obowiązującą Ustawę z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2016 roku poz. 882 ze zm. w Dz. U. Z 2016r. poz.1311) wskazuję jako oryginalne dzieło artystyczne płytę DVD i nośnik USB : *Marek Stefankiewicz – Muzyka do spektaklu Teatru TV „PARADISO“*. *Scenariusz i reżyseria : A. Strzelecki*
Muzyka , fortepian, aranżacje: M. Stefankiewicz
wydawca – Agencja Teatru TVP; emisja premierowa : 18 marca 2019r. w TVP1

Kolejność utworów w spektaklu :

1. Kiedy serce daje znak
2. wersja fortep.
3. Świat jest zbyt piękny
- 4 wersja fortep.
- 5.Stolik 1
6. Stolik 2
7. wersja fortep.
8. Są pociągi
9. wersja fortep.
10. Słowo
11. wersja fortep.
12. Odrzucone serce
13. wersja fortep.

Teksty: Andrzej Strzelecki; muzyka i aranżacje: Marek Stefankiewicz

Powyższe utwory (w kolejności występowania w spektaklu) są w podstawowej wersji piosenkami wykonanymi przez Katarzynę Dąbrowską – śpiew, z towarzyszeniem combo jazzowego w składzie:

Wiesław Wysocki	- saksofon altowy, klarnet
Janusz Brych	- saksofon tenorowy
Robert Murakowski	- trąbka

Dariusz Plichta - pużon
Zbigniew Wrombel - kontrabas
Krzysztof Przybyłowicz - perkusja
Marek Stefankiewicz - fortepian

Oprócz wymienionych piosenek w spektaklu znajdują się instrumentalne wersje fortepianowe tych piosenek spełniające rolę muzyki ilustracyjnej w spektaklu, występujące odpowiednio w tej samej kolejności.

Realizacja nagrań: Andrzej Rewak

Wydawca : Telewizja Polska S.A. 2019r.

Cele artystyczne dzieła

W sztukach wizualnych muzyka ma do spełnienia różne, określone funkcje: może ilustrować sceny dramatyczne poprzez dźwiękowe wzbogacenie napięć, pobudzać emocje widza, także relacjonować dosłownie sceny czysto muzyczne. W takich dosłownych zapisach scen muzycznych nieodzowna jest realizacja funkcji artystycznej. W mojej wieloletniej praktyce wykonawczej i twórczej emocjonująca była odpowiedź na pytanie: jaka jest waga tekstu poetyckiego w kształtowaniu formalnego i wyrazowego obrazu utworu muzycznego. W pracy nad muzyką do spektaklu *Paradiso* konieczne było uchwycenie „znaków czasu“, a więc stylistyki muzycznej czasu i miejsca akcji dramatycznej. Poza tym teksty literackie włączone do scenariusza są silnie powiązane z akcją i mają charakter muzycznego komentarza do przedstawianej fabuły. Tytuł *Paradiso* oznacza nazwę typowego w latach 30-tych lokalu rozrywkowego w Warszawie, gdzie podczas spotkań towarzyskich odbywa się jednocześnie koncert „znanej gwiazdy“. Te fakty historyczne były motywem do stworzenia w muzyce atmosfery lat trzydziestych – lat swingu, bluesa, komunikatywnej melodyki i taneczności form muzycznych. Pomogła mi w tym dogłębna analiza utworów ówczesnych przedstawicieli jazzowej stylistyki zawartej w nagraniach Count Basiego, Duke Ellingtona, Benny Goodmana, Billy Holiday, a także polskich gwiazd międzywojennej piosenki – A. Astona, T. Mankiewiczówny, W. Gran. Oparcie tworzonej muzyki w konkretnej stylistyce jest zadaniem bardzo trudnym, wymagającym rozważnego skupienia nad formą kompozycji, aranżacją, a przede wszystkim nad realizacją partii zwłaszcza instrumentalnych dla zachowania oznak stylistycznych w muzyce danej epoki. Temu służyły nakreślone przeze mnie dokładne zapisy nutowe przebiegów melodyczno-harmonicznych, rytmicznych, a także wskazówki interpretacyjne dla współpracujących ze mną muzyków. Ścieżka wokalna została powierzona Katarzynie Dąbrowskiej – mojej absolwentce Wydziału Aktorskiego Akademii Teatralnej w Warszawie, która obecnie zajmuje czołową pozycję wśród aktorów młodego pokolenia. Z moich doświadczeń ze studentami wynika, że „swingowanie“ jest często problemem dla młodych adeptów sztuki wokalne. W przypadku moich nagrań to zadanie wypadło perfekcyjnie. Poza tym, teksty literackie piosenek wymagały niezwykle emocjonalnego przekazu.. Ścieżkę dźwiękową rozpoczyna swingowy puls perkusji, który „komentując“ pierwszą scenę nabiera bardziej charakteru dramatycznego niepokoju aniżeli tanecznego wstępu. Dopiero w następnej scenie instrumentalna introdukcja utworu *Kiedy serce daje znak* „przenosi“ nas w atmosferę miejsca, w którym odbywa się występ artystyczny. Temat muzyczny piosenki jest realizowany zarówno przez

wokalistkę jak też przez zespół muzyków precyzyjnie realizujących swingową aranżację, uwypuklającą taneczny charakter utworu. W tej pierwszej piosence, jak również w pozostałych, forma podstawowa ABB w wersji spektaklu telewizyjnego jest rozszerzona o fragmenty improwizacyjne, instrumentalne dla potrzeb ilustracyjnych scen i dialogów wynikających ze scenariusza. Molowy tryb utworu jest podkreśleniem sensu literackiego, który mówi o „pogoni za uciekającym szczęściem“. W brzmieniu zespołu dążyłem do uzyskania bigbandowego charakteru pomimo skromniejszej obsady instrumentalnej. Sekcja dęta i rytmiczna doskonale realizują swoje partie, które są korespondencyjnym akompaniamentem dla wokalisty. W podobnym, swingowo - tanecznym charakterze utrzymana jest następna piosenka *Świat jest zbyt piękny* o formie ABACA. W części C złamany zostaje pogodny klimat taneczny po to, aby „pochylić się“ nad sensem słów mówiących o świecie, którego piękno zaburzone jest przez złych ludzi. W konstruowaniu tego utworu użyłem zabiegu stosowanego często w aranżacjach lat 30-tych: obszerna introdukcja instrumentalna jest nawiązaniem do tematu wokalnego i grana jest w tonacji o pół tonu niższej(D) od tonacji (Es) właściwej dla realizacji tematu wokalnego. Utwór *Stolik* jest kompozycją instrumentalną o charakterze zdecydowanie funkcjonalnym. Jest to typowy przykład muzyki tanecznej ilustrującej scenę tańczących na parkiecie osób. Podstawowa forma AABA jest wielokrotnie powtórzona poprzez kolejne improwizacje instrumentalne. Utwór jest emocjonalnie „wyrównany“ ze względu na możliwość prowadzenia dialogu przez aktorów. Kolejnym utworem w spektaklu jest piosenka *Są pociągi*. Ten 16-taktowy blues, już od pierwszych dźwięków wstępu przywodzi na myśl brzmienie dawnych zespołów dixielendowych z lat trzydziestych. Bluesowy charakter utworu podkreślony jest przez rytmikę, minorową harmonię i oczywiście przez interpretację wokalistki, nasyconą żalem, smutkiem w opisywaniu autobiograficznych przeżyć. Bardzo stylowe solo klarnetu podkreśla jednocześnie dramat rozgrywający się w scenie. W warstwie aranżacyjnej utwór odbiega charakterem od poprzednich, tanecznych kompozycji przez co sprzyja zróżnicowaniu ścieżki dźwiękowej. Narracja wokalna jest prowadzona z dużą dozą emocji tak, że słuchacz może dosłownie odczytać symbolikę tekstu. Partia fortepianu jest tutaj zdecydowanie najważniejszym nośnikiem bluesowego charakteru. Utwór *Słowo* nawiązuje swym charakterem do stylistyki balladowej, z uwypukleniem sentymentalnego, romantycznego charakteru linii melodycznej. Kontemplacyjny nastrój wprowadzony jest przez wokalne *ad libitum* z towarzyszeniem jedynie fortepianu. Pod względem formy jest to zbliżenie się do konstrukcji *verse - chorus* pojawiającej się w muzyce musicalowej lat trzydziestych. W tym utworze sekcja dęta realizuje głównie zadania harmoniczne wobec fortepianu stanowiącego kontrapunkt dla linii wokalnej o niezwykłych odcieniach głębi wyrazowej. W tym utworze chciałem również przedstawić istotę i walor właściwego akompaniamentu dla wokalisty. Współpraca z wokalistami jest moją główną dziedziną wykonawczą. W ciągu wielu lat takiej współpracy nauczyłem się z jednej strony ogromnej powściągliwości i przejrzystości w grze, z drugiej – nawiązania dramatycznej, artystycznej spójności w towarzyszeniu wokaliście. Ostatnim utworem wokально-instrumentalnym w spektaklu telewizyjnym *Paradiso* jest piosenka *Odrzucone serce*. Sens literacki tego utworu jest wieloznaczny : komentuje zaskakujące zakończenie akcji fabularnej, jednocześnie symbolizuje pojęcie „jutra“ w sensie nadchodzącej katastrofy wojennej we wrześniu 1939 roku. Ten ostatni utwór w spektaklu ma również funkcję finałowej kulminacji, stąd jego „uwspółcześniony“ stylistycznie charakter podkreślać ma uniwersalne przesłanie. Utwory wokально-instrumentalne stanowią warstwę muzyki włączonej do zdarzeń artystycznych przebiegających

w miejscu akcji. Poza taką formą zespołową wprowadziłem fragmenty muzyki instrumentalnej wykonanej przeze mnie na fortepianie, towarzyszącej scenom dialogowym w spektaklu. Te fortepianowe impresje są reminiscencją tematów muzycznych prezentowanych wcześniej piosenek. Również w tych solowych utworach starałem się stylistycznie „uchwycić“ formy fortepianowe charakterystyczne dla okresu międzywojennego: ragtime, blues, swing ballad. Miałem na uwadze świadomość drugoplanowej roli fortepianu w zdarzeniach scenicznych, stąd też w mojej grze starałem się odnaleźć właściwe proporcje, które zwykle są przeciwstawne: melodyjność, oszczędność, stylistyczna estetyka po jednej stronie, improwizacja, emocje – po drugiej. Moją ulubioną wartością w grze fortepianowej jest dbałość o subtelną barwę dźwięku jaką można uzyskać na instrumencie akustycznym. W narracji fortepianowej starałem się uzyskać klimat refleksji na temat opisywanych zdarzeń. Nie bez znaczenia jest również wpływ na moją estetykę wykonawczą techniki gry takich pianistów jak B. James, D. Foster, D. Grusin. Dlatego też moje fortepianowe fragmenty muzyki ilustracyjnej wykraczają często poza określone spektrum stylistyczne. Inspiracją wybitną twórczością minionych pokoleń, specyfika gatunku to tylko elementy bazowe w interpretacji utworów „z epoki“. Współcześnie nagrany fortepian, jak również pozostałe instrumenty posiadają brzmienie bliskie dzisiejszej estetyce wykonawczej. Istotny jest również fakt odmiennego znaczenia roli pianisty w grze zespołowej i solistycznej. W grze zespołowej, fortepian zdecydowanie realizuje plan harmoniczny z pełnym podporządkowaniem się sekcji rytmicznej. Ze względu na obecność wokalisty ograniczone są również korespondencyjne motywy melodyczne. Brzmienie fortepianu i artykulacja „wspomagają“ bardziej plan brzmieniowy sekcji dętej. We fragmentach solistycznych fortepian realizuje kilka planów jednocześnie poprzez uwzględnienie linii basu i ekspozycję motywów tematu. Gra solistyczna pozwoliła mi również na kreowanie własnej wizji artystycznej poprzez możliwość zmian w dynamice i artykulacji.

Utwory stanowiące ścieżkę dźwiękową w spektaklu spełniły moje zamierzenia twórcze i wykonawcze. Myślę również, że oddany został kontekst historyczny i stylistyczny epoki w której rozgrywa się akcja scenariusza. W pracy nad muzyką skupiłem się na stworzeniu idei „przeniesienia“ widza do innej epoki. Zarówno w tematach, jak i w partiach improwizowanych wyeksponowana była (poza rytmem) melodia i harmonia – dominujące elementy „złotych lat swingu“. Teksty piosenek są powiązane z akcją lub treścią dialogu. Dla ich podkreślenia zastosowałem przemyślany plan dynamiczny – od sentymentalnej kontemplacji po dramatyczną symbolikę treści literackich. Spektakl telewizyjny *Paradiso* od początku zdjęć został bardzo dobrze przyjęty i recenzowany zarówno za muzykę jak i za grę wybitnych postaci świata aktorskiego, (m. inn. P. Fronczewski, P. Machalica, W. Pszoniak, K. Tynieć, E. Wiśniewska). Z tymi aktorami mam w dorobku wiele przedsięwzięć artystycznych o charakterze scenicznym i koncertowym. Muzyka prezentowana w sztuce telewizyjnej *Paradiso* charakteryzuje się dużym ładunkiem emocjonalnym, harmonią i melodią stylizowaną na lata 30-te ubiegłego wieku. Abstrahując od ponownego zaproszenia do kolejnych działań muzycznych w Teatrze TV miałem już okazję włączyć ten repertuar podczas zajęć ze studentami w ramach przedmiotu *Zespół instrumentalny*, który prowadzę w Instytucie Muzyki UMCS w Lublinie. Jest to bardzo wartościowy materiał muzyczny dla muzyków grających w combo jazzowych, gdzie fundamentalne znaczenie ma artykulacja, precyzja i zespołowe poczucie swingowania. Materiał muzyczny jest też wskazaniem dla studentów

grających zespołowo roli poszczególnych grup instrumentów w realizacji planów wynikających z partytury. Zarejestrowany materiał audio stanowi przykład do analizy funkcji fortepianu w grze zespołowej i solistycznej. Również studenci Wydziału Aktorskiego w AT w Warszawie włączyli opisane piosenki do swojego programu w ramach przedmiotu *Interpretacja piosenki*. Celem opisanego wyżej dzieła było również połączenie tekstu literackiego scenariusza *Paradiso* z muzyką. W tym przypadku istotna jest moja specjalna atencja podczas analizy frazy literackiej i dbałość o zachowanie proporcji brzmieniowych i wyrazowych w repertuarze słowno – muzycznym. Każda interpretacja poetycka może być różna, inaczej odczytana przez artystę. Jest immanentną cechą wykonawców, zwłaszcza wśród wielkich osobowości świata aktorskiego. Wbrew pozorom, miniaturowa forma jaką jest piosenka aktorska czy estradowa jest formą trudną poprzez fakt zderzenia z symboliką znaczeń literackich, indywidualną interpretacją i wyrazowością na przestrzeni zaledwie kilku fraz. Podobnie dzieje się w ilustracyjnej muzyce instrumentalnej w filmie, w teatrze, w musicalu, gdzie czasem jeden dźwięk, jeden akord może mieć niezwykle istotne znaczenie.

Pozostała działalność artystyczna

Muzyka filmowa stanowi ważny rozdział mojej działalności wykonawczej i twórczej. Wśród tych pozycji znajdują się między innymi pełnometrażowe filmy muzyczne („To tylko rock“, „Miłość z listy przebojów“), dramaty („Smak czekolady“, „Sara“) i aktualnie seriale telewizyjne („Klan“, „Na dobre i na złe“). Ilustracja muzyczna do filmów stała się dla mnie niezwykle ważnym doświadczeniem, w którym poza aspektami wykonawczymi i interpretacyjnymi zetknąłem się z problemami czysto akustycznymi: przestrzenność i klarowność dźwięków muzycznych i efektów dźwiękowych. Te zagadnienia wymagały zdobycia przede mną podstawowej wiedzy w zakresie reżyserii dźwięku jak również skrupulatnych konsultacji z realizatorami dźwięku i oczywiście z reżyserami. Uogólniając ten rozdział problematyki filmowej chciałbym zwrócić uwagę na fakt, iż forma muzyczna w filmie jest nierozzerwalnie związana z gatunkiem filmowym, a proces udźwiękowania obrazu to nie tylko partytura muzyczna ale cały szereg syntezy różnych ścieżek dźwiękowych na stole montażowym. Dla mnie najważniejsze są oczywiście emocje widza, w związku z czym rzeczywistość filmowa wymaga deformacji przestrzeni akustycznej i przez to – zaburzenia intencji kompozytora. W ostatnich latach przedmiotem moich dokonań artystycznych stał się teatr, a ściślej teatr muzyczny. Po uzyskaniu stopnia doktora sztuki muzycznej w 2012 roku w AMiFC w Warszawie kontynuowałem pracę jako kierownik muzyczny i pianista w spektaklu teatralno-muzycznym „Chopin w Ameryce“, którego premiera odbyła się w Teatrze Collegium Nobilium w Warszawie. Spektakl ten, według pomysłu St. Dygata i A. Jareckiego stworzył i wyreżyserował prof. Andrzej Strzelecki, którego uważam za wybitnego twórcę i znawcę w dziedzinie teatru muzycznego. „Chopin w Ameryce“ miał formę musicalu, w którym wielokulturowy świat pokazany został przez pryzmat postaci Fr. Chopina i jego muzyki. To niezwykle trudne widowisko (aktorzy, soliści, chór, taniec, zespół orkiestrowy) było wyjątkową formą wkładu w obchody 200-jej rocznicy urodzin Fryderyka Chopina. W gronie wykonawców znaleźli się dobrze znani dzisiaj młodzi artyści teatru i filmu, między innymi Natalia Rybicka, Natalia Sikora, Grzegorz Daukszewicz, Mateusz Rusin. Muzykę (poza mną) komponowali: Jerzy Derfel,

Juliusz Loranc, Jacek Mikuła, Piotr Rubik. Przedstawienia „Chopin w Ameryce“ grane były przez blisko 3 sezony gromadząc zawsze komplety publiczności. W 2011 roku w 100-lecie urodzin Władysława Szpilmana odbyła się premiera widowiska muzycznego „Władysław Szpilman – pianista Warszawy“. W tej inscenizacji postanowiłem odkryć „na nowo“ zapomnianą dzisiaj twórczość kompozytorską Władysława Szpilmana, legendarnego bohatera filmu Romana Polańskiego „Pianista“. Spektakl muzyczny „Pianista Warszawy“ doczekał się inscenizacji na wielu scenach tetralnych w Polsce, podczas koncertów i festiwali teatralnych, a w szczególności podczas festiwalu radiowego „Dwa Teatry“ (Sopot 2012). W pracy nad tym widowiskiem zdecydowałem się na uwspółcześnienie brzmienia utworów powstałych w latach 40-tych i 50-tych ubiegłego wieku poprzez wykorzystanie w aranżacjach i instrumentacjach instrumentów elektronicznych a także elementów improwizacji jazzowych korespondujących z wielonurtową twórczością Wł. Szpilmana. W warstwie chóralnej realizowanej przez chóry występujących aktorów i kwartetu wokalnego „Rampa“ starałem się jednak zachować brzmienie epoki okresu powojennego, co stanowiło formę „pomostu emocjonalnego“ dla starszej i młodszej generacji odbiorców. „Pianista Warszawy“ jako spektakl muzyczny wystawiany jest w kilku wersjach inscenizacyjnych do dzisiaj w całej Polsce, również pod tytułem „Szpilmania“ i „Tych lat nie odda nikt“. W roku 2012 w ramach projektu dyplomowego studentów Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie pod kierunkiem prof. Andrzeja Strzeleckiego powstała wyjątkowa, niestandardowa forma przedstawienia teatralnego „Film“. Główną zaletą i atrakcją tego przedstawienia nie jest fabuła ale sposób w jaki akcja dramaturgiczna jest pokazywana : bez dialogów, z udziałem narratora i autorskiej muzyki wykonywanej przeze mnie „na żywo“. Scenariusz opowiada historię bohatera środkami stosowanymi w historii kina – filmu niemego i dźwiękowego . W spektaklu tym realizuję zadanie „czwartego wymiaru“ : za pomocą żywej muzyki ilustruję na fortepianie w sposób ciągły wydarzenia sceniczne. W tym przypadku moja muzyka ilustruje synchronicznie dramaturgię sceniczną oddziałując jeszcze bardziej na emocje widza. Podczas gdy w filmie ekranowym muzyka poddawana jest często ingerencji operatora dźwięku, tak w przedstawieniu „Film“ dźwiękowy świat filmowy pokazywany jest drogą mojej fortepianowej improwizacji i twórczej wyobraźni. Największy sukces przedstawienie to odniosło podczas festiwalu teatralnego Istropolitana 2014 w Bratysławie zdobywając Grand Prix i nagrodę publiczności. Było również wykonane podczas finałowej gali Międzynarodowego Festiwalu Camerimage w Bydgoszczy (2014). W roku 2013 zostałem zaproszony przez Państwowy Zespół Pieśni i Tańca „Mazowsze“ do udziału w przygotowaniu realizacji pierwszej polskiej opery narodowej „Krakowiacy i Górale“ . Wykonawcami byli soliści, chór, balet i orkiestra „Mazowska“ oraz zaproszeni aktorzy. Moim zadaniem było opracowanie wokalne utworów według muzyki Jana Stefaniego zgodnie z nową koncepcją inscenizacyjną. Jak wiadomo, muzyka J. Stefaniego była innowacyjnym połączeniem stylistyki klasycyzmu z elementami folkloru polskiego. Od takiej syntezy stylistycznej rozwijać się zaczął polski styl rozwiązań muzycznych obecnych w późniejszej muzyce Fr. Chopina i St. Moniuszki. Podczas pracy nad wprowadzeniem dodatkowych fragmentów partii chóralnych do oryginalnej wersji muzyki J. Stefaniego prowadziłem precyzyjną analizę współbrzmień harmonicznym kompozytora, poszukując jednocześnie podobieństw stylistycznych w dziełach St. Moniuszki. Ponownie stanąłem w obliczu odkrywania i rekonstrukcji tajemnic „brzmienia z epoki“. Premiera widowiska „Krakowiacy i Górale“ odbyła się w październiku

2013 w Mateczniku Mazowsze w Otrębusach. Dzieło okazało się sukcesem współtwórców i wykonawców i obecnie jest w stałym repertuarze zespołu ZPiTT „Mazowsze“. Z perspektywy moich doświadczeń w pracy w teatrze muzycznym stwierdzam, że główny ciężar pracy kierownika muzycznego – pianisty, dyrygenta, spoczywa na przygotowaniu programu artystycznego podczas prób. Truizmem byłoby stwierdzenie, że każda godzina spędzona na próbie powinna być wykorzystana możliwie twórczo i efektywnie. Tok przedstawienia w teatrze muzycznym jest syntezą tak wielu zdarzeń artystycznych: aktorskich, muzycznych, baletowych, technicznych, toteż podczas spektaklu czynnik spontaniczności jest z założenia ograniczony w porównaniu z sytuacją koncertu czysto muzycznego. Nie znaczy to, że każda inscenizacja jest rutynowa, jednakowa. Jak zawsze nieprzewidywalne są emocje artystyczne wykonawców, reakcja publiczności czy też zdarzenia czysto techniczne. Zadaniem kierownika muzycznego - pianisty jest więc sprostanie każdej zaistniałej sytuacji i natychmiastowa reakcja poprzez gest, a czasem nawet zmiany w kreacji dzieła. Na przełomie roku 2014 – 2015 w ramach zajęć „sceny dialogowe wierszem“, uczestniczyłem w przygotowaniu kolejnej sztuki wg scenariusza A. Strzeleckiego „Parawan“. Osobliwością tego spektaklu jest jego forma, z wyraźnym podziałem na część muzyczną i dramatyczną. W części pierwszej - muzycznej, grupa bohaterów wprowadza widzów w niezwykle zawyły świat przemian społecznych dokonujących się podczas transformacji ustrojowej w Polsce lat 90-tych. Część druga oparta jest na grze scenicznej z wyłączeniem muzyki. Część muzyczna nawiązuje do formy musicalowej z wykorzystaniem chóru, solistów, tańca i dialogów jako form wypowiedzi artystycznej. Moją rolę w tym przedstawieniu polegał na opracowaniu fortepianowym i przygotowaniu wokalnym. To przedstawienie stało się pełnowartościowym spektaklem na stałe włączonym do repertuaru w różnych teatrach w Polsce do chwili obecnej. W 2018 roku rozpocząłem pracę nad nowym projektem scenicznym „dwÓDZiestolecie“, którego akcja rozgrywa się w burzliwych latach dwudziestych. Muzycznie jest to nowoczesna forma musicalowa, w której formy wokalne i aranżacje oparte są na elementach charakterystycznych dla współczesnych tendencji w muzyce popularnej, a przede wszystkim łączeniu różnych stylistyk muzyki pop i jazzu. Wiele pracy włożyliśmy wspólnie w kształtowanie współbrzmień harmoniczych, artykulacji, jak też skomplikowanych figur rytmicznych typowych w muzyce funkowo-jazzowej. Perfekcyjne przygotowanie teatru muzycznego to również świadome zaplanowanie interpretacji emocjonalnej w taki sposób, aby kondycja śpiewającego aktora trwała do ostatniej minuty przedstawienia. Chociaż wykonawcami są jeszcze studiumujący młodzi aktorzy, ich zapał do pracy i energia sceniczna rokuje powodzenie tej sztuki w najbliższym sezonie 2019r.

Nie jest tajemnicą, że podsumowując kolejny etap każdej pracy artystycznej, oprócz satysfakcjonujących sukcesów można również wskazać momenty niedostatków w określonej płaszczyźnie wykonawczej. Każde przedstawienie, koncert to także doskonała szkoła pokory scenicznej. Szczególnie podczas współpracy ze środowiskiem aktorskim, gdzie muzyka jest tylko jednym z elementów gry scenicznej, od kierownika muzycznego - pianisty wymagana jest wszechstronna wiedza nie tylko muzyczna, ale też socjologiczna. Każda próba, spektakl czy koncert stanowi dla mnie kolejny impuls do starannych przemyśleń i dociekań na temat budowania koncepcji wykonawczej, tym samym do ciągłego artystycznego rozwoju.

Działalność koncertowa

W mojej wielokierunkowej działalności artystycznej ważny rozdział stanowią koncerty. Niezależnie od współpracy z teatrem prowadziłem działalność koncertową i studyjno-nagraniową jako muzyk towarzyszący najpopularniejszym postaciom polskiej muzyki rozrywkowej podczas koncertów, festiwali krajowych i zagranicznych. Moje polistylistyczne związki z muzyką rozpoczęły się od współpracy ze znanym nie tylko w kraju duetem fortepianowym Marek i Wacek, jako instrumentalista klawiszowy. Od lat 90-tych dokonałem wielu nagrań archiwalnych dla radia, telewizji, firm fonograficznych grając i prowadząc nagrania dla czołowych gwiazd muzyki estradowej (m.in. dla H. Banaszak, E. Bem, D. Błażejczyk, H. Frąckowiak, A. Jantar, I. Jarockiej, N. Kukulskiej, A. Majewskiej, Kr. Prońko, M. Szcześniaka, J. Szroma, Zb. Wodeckiego, A. Zauchy). Z tymi wykonawcami koncertowałem jako pianista na wielu koncertach i festiwalach w kraju i poza granicami. W 2005 roku przygotowałem muzycznie koncert polskich artystów podczas światowej wystawy EXPO w Japonii, w którym udział brali: U. Dudziak, A.M. Jopek, L. Możdżer, zespoły Mo Carta, Trbunie Tutki, kwartet Rampa, Perfekt. Niezwykle odpowiedzialny był przygotowany przeze mnie koncert z okazji otwarcia Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie w 2014 roku. Uczestniczyła w nim orkiestra kameralna, sekcja jazzowa oraz soliści: K. Dąbrowska, P. Machalica, M. Szcześniak. Koncert retransmitowany był przez światowe stacje radiowe i telewizyjne. Obecnie moje spektrum repertuarowe staram się poszerzyć o rozbudowane formacje instrumentalne. W 2015 roku skomponowałem mszę *Missa Pro Sancte Johannes Pauli II* na chór, solistów i orkiestrę symfoniczną. Utwór *Missa Pro JP II* był trudnym przedsięwzięciem zarówno od strony artystycznej jak i organizacyjnej. W dotychczasowych wykonaniach liczba wykonawców (połączone chóry i orkiestry) wahała się w przedziale 120 – 180 osób. Wykonawcy poświęcili wiele godzin pracy przygotowawczej, uczestnicząc w próbach pod kierownictwem współpracujących dyrygentów. Utwór ten, stylistycznie zawiera elementy chorału, jazzu, tradycyjnej muzyki religijnej. Mam ogromną satysfakcję ze wspólnych wykonań tej kompozycji we Włoszech (2017), na Litwie (2018) i w Polsce. Aktualnie uczestniczę w wielu projektach artystycznych w dziedzinie muzyki estradowej, zarówno w obsadzie kameralnej jak również symfonicznej. Idea popularyzacji muzyki filmowej podczas koncertów symfonicznych jest w ostatnich latach częstą formą animacji kultury muzycznej i w mojej opinii ten rodzaj muzyki, stworzony w ścisłym związku z obrazem sprzyja nawiązaniu bardzo osobistych, silnych relacji z publicznością. Współpracując z Polską Orkiestrą Radiową, orkiestrą Sinfonia Varsovia, Filharmonią Lubelską, Filharmonią Świętokrzyską, Orkiestrą Impressione występowałem jako solista – pianista w repertuarze L. Bernsteina, G. Gershwina, J. Bocka, A.L. Webbera. W utworach tych kompozytorów „pozwalam“ sobie na wprowadzenie własnych pomysłów interpretacyjnych. Wszyscy artyści – wykonawcy doznają prawdziwej satysfakcji widząc spontaniczną reakcję słuchaczy w wypełnionych salach koncertowych i amfiteatrach. Z pewnością wykonania tematów muzycznych znanych z ekranizacji takich dzieł jak „Skrzypek na dachu“, „West side story“, „Evita“, „Misja“ wpływają na popularyzację i wzrost poziomu kultury muzycznej społeczeństwa. Koncerty „Przeboje Wielkiego Ekranu“ odbywają się w różnych miastach Polski, często z udziałem lokalnych orkiestr symfonicznych. Nieco innym projektem są koncerty z cyklu „Polska Muzyka Filmowa“ zawierające repertuar wyłącznie polskich kompozytorów. Stanowią one historyczny przegląd polskiej muzyki filmowej z różnych okresów – od czasów

przedwojennych do współczesności. W tym repertuarze znajdują się kompozycje filmowe między innymi H. Warsa, K. Komedy, W. Kilara, M. Lorenca, K. Dębskiego i moje własne.. Chciałbym zwrócić uwagę na fakt, że oryginalne fragmenty muzyki w filmie wykonywane były przez różne składy instrumentalno-wokalne. Dysponując różnymi składami instrumentalnymi, jako kierownik muzyczny jestem odpowiedzialny również za pewne „modyfikacje“ w oryginalnych partyturach (o ile istnieją), przy czym moje aranżacje zawsze zmierzają do eksponowania intencji kompozytora oryginalnego. Te doświadczenia zdobyte w zespołach i orkiestrach zainspirowały mnie do kreowania własnych koncepcji artystycznych w zespole kameralnym. Poznanie stylistyki symfonicznej w muzyce filmowej Wojciecha Kilara pomogło mi w stworzeniu cyklu koncertów tej muzyki z udziałem orkiestry kameralnej „Impression“ i solistów. Wydaje mi się, że moja nowa wersja instrumentacyjna z elementami improwizacji jazzowych utworów filmowych Wojciecha Kilara uzyskała bardzo ciekawy „wymiar“ koncertowy w porównaniu z oryginalną wersją filmowej muzyki ilustracyjnej. Zważywszy na to, że miałem już doświadczenie pracy w studio podczas nagrań z kompozytorem, wprowadzenie przeze mnie zmian w głosach (np. fortepian, saksofon) jest dopuszczalne. Udział w projekcie kameralnym „Muzyka filmowa W. Kilara“ daje mi nieustanny impuls do rozwoju techniki fortepianowej i jest znaczącym przykładem poszerzania horyzontów muzycznych. Muzyka filmowa W. Kilara w obsadzie kameralnej wykonywana jest nie tylko w salach koncertowych, ale także w kościołach (Lublin, kościół NSM, 2015). Wszystkie te koncerty pokazywały ogromne zainteresowanie i zrozumienie współczesnej muzyki W. Kilara. Kolejnym projektem koncertowym, w którym występuję jako pianista i kierownik muzyczny jest cykl „Szlagiery WszechCzasów“, w którym oprócz orkiestry kameralnej udział biorą także soliści (Milena Lange-Siembida - sopran, Dariusz Stachura – tenor, Adam Szerszeń – baryton, M. Niesiołowski –dyr.) Koncerty te, przeznaczone dla szerokiego kręgu odbiorców opierają się na programie złożonym z najpiękniejszych arii operowych, operetkowych i musicalowych. Akompaniament dla wokalistów jest dla mnie zawsze nowym doświadczeniem, którego finałowy efekt na scenie jest uwieńczeniem wielokrotnych prób i ustalania koncepcji wykonawczych przy fortepianie. Spotkanie z piosenką estradową, zwłaszcza aktorską, to twórcza i odpowiedzialna dziedzina wzbogacająca istotę artyzmu dla solisty – wokalisty i towarzyszącego pianisty. Szczególnie piosenka francuska reprezentuje niepowtarzalny, subtelny klimat pozwalający wykonawcom osiągnięcie bliskiego, bezpośredniego kontaktu emocjonalnego ze słuchaczami. Do wykonania utworów z repertuaru E. Piaf, J. Brela, poza rzetelnym warsztatem muzycznym potrzebna jest zdolność kreowania piękna i poetyckiej prawdy. Podczas recitali z piosenką poetycką w wykonaniu aktorskim (Kr. Janda, P. Machalica, W. Malajkat, D. Olbrychski, M. Opania, Zb. Zamachowski, W. Zborowski, D. Lanton, H. Śleszyńska) doświadczyłem wielu wzruszeń ze strony ciepło i szczerze reagującej publiczności, co jest najpiękniejszą nagrodą dla artysty i motywacją do dalszej pracy. Aktualnie uczestniczę w cyklu koncertów „Piosenki z górnej półki“ (2018/2019) opartych na twórczości literackiej J. Przybory, A. Osieckiej, W. Młynarskiego jako pianista, aranżer i kierownik muzyczny. Wśród solistów znajdują się: A. Jurkstawicz, K. Dąbrowska, N. Sikora, M. Januszkiewicz, P. Machalica, M. Opania i Zb. Zamachowski. Nieco odmienny, barwniejszy w nastroju mają recitale piosenki kabaretowej, w których biorę udział jako pianista towarzyszący w koncertach literackich bardów (Krzysztof Daukszewicz, Bogusław Nowicki, Kuba Sienkiewicz). O sukcesie tego przedsięwzięcia świadczy nieustanne zainteresowanie

koncertami, gromadzącymi często kilkutyśniczną publiczność w amfiteatrach: Guben – Niemcy, Miłosław – zamek, Kruszwica – amfiteatr. Najbliższa jest dla mnie stylistyka grania „fussion“. W koncertach z udziałem wokalistów mam zawsze okazję do własnej prezentacji w solistycznych utworach fortepianowych. Wtedy, prezentuję swoje impresje na tematy własnych kompozycji lub utwory tematycznie związane z charakterem koncertu (poetycki, klasyczny, popularny).Wiele skomponowanych przeze mnie utworów znalazło się w repertuarze „gwiazd“ muzyki estradowej, z którymi doświadczyłem wielu sukcesów artystycznych jako pianista, między innymi E. Bem, H. Frąckowiak, A. Jurksztowicz, N. Kukulska Gr. Łobaszewska, Krystyna Prońko, J. Szrom, M. Rodowicz, A. Serafińska. Z wokalistami występowałem podczas recitali w wielu krajach (Europa, Australia) a także podczas nagrań studyjnych jako towarzyszący pianista. Wśród grona muzyków – instrumentalistów bardzo cenię sobie współpracę z muzykami, którzy są profesjonalnie przygotowani do wszechstronnych wyzwań artystycznych , koncertowych i nagraniowych.W ich gronie znajdują się: K. Barcik, M. Bogdanowicz, J. Brych, C. Konrad, J. Królik, A. Lewandowski, R. Luty, R. Majewski, M. Mielczarek, H. Miśkiewicz, Zb. Namysłowski, K. Przybyłowicz, K. Ścierański, P. Pańta, K. Scierański, W.Wysocki, K. Woliński, Zb. Wrombel, P. Żaczek i wielu innych, znakomitych instrumentalistów, których nazwiska znajdują się na kilkudziesięciu nagranych przeze mnie płytach i w programach koncertów. Specjalne miejsce wśród projektów koncertowych ma cykl „Bliżej Żłóbka“ organizowany w Lublinie w okresie świątecznym, który cyklicznie przygotowuję wraz z zespołem instrumentalnym i chóralnym UMCS zapraszając jako solistów znanych wykonawców: m.in. N. Kukulską (2016), Kr. Prońko(2017), H. Frąckowiak (2018).Solistki te występują również w innych moich projektach cyklicznych z towarzyszeniem Orkiestry Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie. Moim ulubionym repertuarem jest twórczość polskich kompozytorów okresu międzywojennego (H. Wars, J. Petersburski, M. Hemar), a także polska muzyka filmowa.W szczególnym, jubileuszowym roku 2018 miałem okazję prezentacji takiej muzyki na wielu koncertach w kraju i poza granicami (Norwegia, Litwa) Preferuję zawsze brzmienie naturalne zamiast instrumentów elektronicznych, stąd w moich aktualnych projektach występują często składy instrumentów wzbogacone o brzmienia symfoniczne. Praca w s t u d i o n a g r a n i o w y m to również nieodłączny nurt mojej działalności artystycznej. Związane jest to często z użyciem elektronicznych instrumentów klawiszowych. Zwracam wtedy szczególną uwagę na brzmienie instrumentu i możliwość operowania subtelną artykulacją. Od roku 2012 uczestniczyłem w nagraniach kolejnych ścieżek dźwiękowych dla wielu wykonawców, programów telewizyjnych i koncertowych. Staram się „podążać“ za aktualnymi trendami w muzyce rozrywkowej (np. hip-hop, etno). Wśród ostatnio nagranych płyt znajdują się m. inn. „Madame Curie“ , wyd. UMCS 2015, „Czarny Walc“ – wyd. OKAP 2017, „Piosenki Bez Tekstu“ , wyd. Art Bono 2018.

Informacje o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy z instytucjami promującymi sztukę i działalności ppularyzującej naukę

Moja działalność dydaktyczna związana jest z pracą w dwóch ośrodkach akademickich. Od 2004 roku jestem wykładowcą w Instytucie Muzyki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie oraz w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, obecnie na stanowisku

adiunkta. W Instytucie Muzyki WA UMCS na kierunku Jazz i muzyka estradowa prowadzę zajęcia z improwizacji fortepianowej i propedeutyki aranżacji i kompozycji. Prowadzę również kameralny zespół instrumentalny. W Akademii Teatralnej w Warszawie jestem zatrudniony na Wydziale Aktorskim (sceny dialogowe, piosenka) i na Wydziale Wiedzy O Teatrze (muzyka w filmie). W obu uczelniach staram się realizować ze studentami dwa równoważne cele dydaktyczne. Pierwszym z nich jest nauka rzetelnego warsztatu, co jest niezbędnym warunkiem wykonywania zawodu przez absolwentów. Drugą płaszczyzną jest pomoc w rozwijaniu twórczych kompetencji i kształtowaniu osobowości artystycznej nieodzownej w profesjonalnym wykonywaniu zawodu muzyka i aktora. Uzupełnieniem wiadomości jakie przekazuję studentom jest zawsze prezentacja moich własnych doświadczeń zdobytych w dotychczasowej pracy artystycznej. Proces dydaktyczny to także dla mnie kolejny etap samoedukacji. W pracy tej spotkanie z drugim człowiekiem to dla mnie odkrywanie indywidualnych predyspozycji i zdobywanie nowych, kreatywnych doświadczeń. Pracując często z wokalistami zwracam uwagę na znaczenie mowy i języka w kształtowaniu frazy muzycznej. Preferuję także reperuar polski jako podstawę literatury.

Zajęcia ze studentami owocują również wydarzeniami pozauczelnianymi. Byłem współorganizatorem cyklicznie odbywającego się Międzynarodowego Festiwalu Szkół Teatralnych w Warszawie, koncertów jubileuszowych UMCS w Lublinie, realizuję cykl koncertowy „Mistrz i uczeń“, „Dobry wieczór w AT“, „Noc kultury“, „Blżej żłóbka“, „Drzwi otwarte“ oraz wielu innych wydarzeń artystycznych dla środowiska. Wspólnie ze studentami przygotowałem i prowadziłem wykłady otwarte „Historia polskiego piosenkarstwa“. W roku 2017 byłem współtwórcą i wykonawcą wspólnego przedsięwzięcia studentów Akademii Teatralnej i Big Bandu Uniwersytetu Muzycznego Fr. Chopina w postaci widowiska muzyczno-teatralnego *Marilyn Monroe*, które w wersji koncertowej istnieje nadal. W okresie mojej działalności pedagogicznej powstało kilkadziesiąt prac licencjackich i magisterskich, których byłem r e c e n z e n t e m. W ostatnich latach dotyczyły one wielu nowatorsko ujętych zagadnień z dziedziny jazzu i muzyki estradowej. Dla potrzeb moich uczelni brałem udział w konstrukcji programu nauczania. W nauczaniu studentów ogromną wagę przywiązuje do indywidualnych predyspozycji studentów. Kładę również nacisk na precyzję wykonawczą w grze indywidualnej i zespołowej, a także na wyważone emocje we współpracy z wokalistami. Zachęcam moich studentów do tworzenia własnych projektów artystycznych, udziału w konkursach i festiwalach. Spotkanie z młodymi ludźmi jest dla mnie okazją do podzielenia się swoimi doświadczeniami artystycznymi. Moi absolwenci : K. Dąbrowska, M. Drył, N. Sikora, K. Studnicki, to l a u r e a c i głównych nagród na KFPP w Opolu, PPA we Wrocławiu, PPA. „Okularnicy“ A. Osieckiej w Warszawie. Studenci WA UMCS w Lublinie zostali laureatami programu telewizyjnego „Bitwa na głosy“. Z zadowoleniem odnotować należy wzrost coraz większej liczby kandydatów na studia muzyczne w mojej uczelni. Chciałbym podkreślić fakt, iż wielu moich studentów kontynuuje studia w różnych ośrodkach akademickich w kraju (Katowice, Bydgoszcz, Gdańsk), a czasem poza granicą (USA, Dania). Programy mobilności studentów stwarzają możliwości do okresowej nauki w zagranicznych ośrodkach akademickich, toteż moje dwie uczelnie są również w kręgu zainteresowań studentów zagranicznych. Dotychczas prowadziłem zajęcia w języku obcym ze studentami z Rosji, Ukrainy, Rumunii i z Turcji studiujących w ramach programu Erasmus. Uczestniczyłem w organizacji 5-ciu ostatnich edycji Międzynarodowego

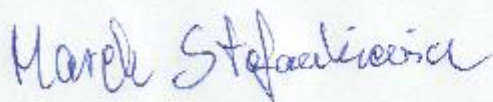
Festiwalu Szkół Teatralnych. Z moimi studentami byłem zaproszony na podobne festiwale w Indiach (Delhi 2012), na Słowacji (Bratysława – 2014), i w Rumunii (Suceva – 2015). Jestem czynnie zaangażowany wspólnie z moimi studentami podczas uczelnianych uroczystości jubileuszowych. W 2015 roku z okazji jubileuszu Lubelskiego Festiwalu Nauki brałem udział w nagraniu okolicznościowej płyty CD z udziałem wykładowców i studentów UMCS, a skomponowany przeze mnie utwór „Madame Curie“ na wniosek Senatu został uznany za oficjalny hymn UMCS. Moje projekty są regularnie prezentowane podczas Lubelskiego Festiwalu Nauki (*Inspiracje w muzyce*- 2017, *Improwizacja muzyczna*- 2018). Sukcesy moich studentów są również dla mnie osobistą satysfakcją, zwłaszcza kiedy mogę spotykać moich wychowanków na scenie, ekranie tv i filmu. Szerokiej publiczności znane są już takie nazwiska jak: Milena Siembida-Lange, Natalia Wilk, Natalia Sikora, Katarzyna Dąbrowska, Grzegorz Daukszewicz , Marcin Januszkiewicz, Marcin Mrozinski i wielu innych moich wychowanków. Swoich studentów zapraszam często do wykonania koncertów charytatywnych organizowanych przez władze miast i uczelni. Oprócz regularnych zajęć ze studentami w ramach dydaktyki prowadziłem w a r s z t a t y muzyczne w różnych ośrodkach w kraju (Bolesławiec, Puławy, Lublin, Toruń, Warszawa), a także za granicą, w uczelni nowojorskiej Strasberg Studio ,w National School of Drama w New Delhi w 2012 roku, a także w Department of Musical w Akademii Sztuk w Pekinie (2016r.). Szczególnie spotkanie ze studentami azjatyckimi było niezwykłym doświadczeniem powiązania frazy muzycznej z językiem, którym się posługujemy. W latach 2012 – 2017 byłem zapraszany jako j u r o r do konkursów i festiwali o zasięgu lokalnym i ogólnokrajowym: *Poetyckie Rubieże* – Gubin, *Festiwal Pieśni Religijnej* – Łosice, cykliczny Festiwal *Scena Młodych* w Lublinie, *Festiwal Poezji Śpiewanej* w Toruniu. Od roku 2014 biorę czynny udział w corocznym Lubelskim Festiwalu Nauki, podczas którego prowadzę ogólnodostępne wykłady o tematyce muzycznej, wspierane przez prezentację muzyczną. W okresie 2014-2015 uczestniczyłem w programie b a d a ń s t a t u t o w y c h jako autor projektu *Młodość wobec współczesnych form muzyki religijnej*, realizowanego w Instytucie Muzyki WA UMCS. Tematyka muzyki religijnej, interpretacji słowno-muzycznej i muzyki w teatrze to szczególne obszary moich zainteresowań. W związku z tym, staram się uczestniczyć w dyskusjach podczas wykładów tematycznych i k o n f e r e n c j i naukowych, zarówno w dziedzinie muzyki jak i teatru (Słowo a świat dźwięków – UMFC 2014, Polska muzyka sakralna – UMFC 2014, cykl *Eviva l’arte* –AT, W kręgu ekologii muzyki - Gardzienice 2016. Współpracuję również z w y d a w - n i c t w a m i muzycznymi (PWM, Wychowanie Muzyczne), w których publikowane są moje ddaktyczne materiały muzyczne. W ostatnich trzech latach zostały zamieszczone moje w y p o w i e d z i w książkach Marii Szablowskiej, Marioli Pryzwan, Andrzeja Strzeleckiego. Większość moich dokonań artystycznych powstało w ramach w s p ó ł p r a c y z mediami, głównie z redakcjami radiowymi i telewizyjnymi, z którymi współpracuję od lat 80-tych do chwili obecnej. W ostatnim czasie był to : III Program PR, redakcja Teatru TVP 1 i Telewizja Polonia. Byłem również gościem w rozgłoszeniach lokalnych PR i TV w związku z moją działalnością artystyczną w wielu ośrodkach na terenie całego kraju. Telewizja Polska jest też producentem s e r i a l i, z którymi współpracuję jako autor i wykonawca muzyki ilustracyjnej (*Klan* , *Na dobre i na złe*, *Na kocią łapę*). W związku z prowadzoną działalnością artystyczną na liście i n s t y t u c j i promujących kulturę i sztukę znajdują się (poza mediami) filharmonie, teatry, ośrodki kultury, fundacje i stowarzyszenia.

Jestem członkiem Stowarzyszenia ZAiKS, Stoart a także Polskiej Akademii Filmowej

Za osiągnięcia dydaktyczne i artystyczne otrzymałem nagrody rektorskie (2011,2012,2014,2015). W roku 2012 zostałem uhonorowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Brązowym Medalem Gloria Artis, a w roku 2016 otrzymałem z rąk Prezydenta RP Złoty Krzyż Zasługi.

W planach na przyszłość widzę przede wszystkim kontynuację drogi artystycznej, którą podążam od wielu lat. Będzie w niej obowiązkowo miejsce na doskonalenie moich umiejętności wykonawczych zwłaszcza, że mam to szczęście współpracować z młodymi, utalentowanymi ludźmi – instrumentalistami i wokalistami. W dziedzinie twórczości chciałbym realizować moje pomysły zarówno w formach prostych- piosenkach, jak również w bardziej złożonych dziełach opartych na pięknej i wartościowej warstwie literackiej. W planach mojej działalności artystycznej jest również nagranie utworów w stylistyce lat powojennych. Chciałbym swoją muzyką zawsze dotrzeć emocjonalnie do odbiorcy w sposób wywołujący refleksję i zadumę. W dziedzinie edukacji będę się starał uaktualniać metody nauczania i dbać o większe zaangażowanie studentów w życiu artystycznym i popularyzację sztuki muzycznej. Jako muzyk i pedagog chciałbym stale pogłębiać sferę wrażliwości na to co piękne w muzyce.

Marek Stępałkiewicz